

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсүү
гээтхапэм
кынчегжээжьаа кынчдээ

№ 50 (21304)

2017-рэ ильэс

ШЭМБЭТ
ГЭЭТХАПЭМ и 25-рэ

Адыгэ Голос адыга

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээст

ГЭЭТХАПЭМ и 25-р —
КУЛЬТУРЭМ ИЮФЫШЭ и МАФ

Культурэм июфышшэхэу
ыкыи иветеранхэу
лъитэнэгъэ зыфэтшыихэрэр!

Шүүисэнхьат епхыгъэ мэфэкыим фэш! гүфэбэнэгъэ хэлъеу
тышъуфэгушо!

Культурэм шүүфэлажьээз 16-рэсэнэгъэ ин хэлъеу шүүи-
пшъэрлыхэр зэрэжүгъэцакхэрэр, цыф лъэпкэ зэфэшхяа-
хэм къахэгъэгъэхэу республикэм щыгсэухэрэм яшэн-хабээ-
хэр къэухумэгъэнхэм, къыткэххуухэрэр цыфигъэ шэпхээ
дахэхэм арыгъузэхэу пүгээнхэм шуулах зэрэхшүүшхэрэм
алаа инэу тызэршүүфэрэзэр къатло тшыогъу.

Непэ культурам социальна мэхбэнэ илуу щыт, цыфхэм
ягушхъэлэжьгээ зынэсирэр аш къегъэнафэ ыкыи обществен-
на хэхъонигъэр ытпэки лъизыгъэктээр къуачлэу щыт. Аш
епхыгъэу отраслэм къэралыгъо 16-рэгъу етыгъэним мэхбэн-
нэу илэми нахь зыкьеэты. 16-рэсэнэгъэ ин зыхэль кадрэхэр
гъехъазырыгъэнхэм, культурам июфышшэхэу социальнэу
ухумэгъэнхэм, аш имылху-техникэ лъапсэ гъэптигъэним
яялхыгъэ иофигъохэм республикэм илацхэм ренэу анаа аты-
рагъеты.

Культурэмрэ искуствамэр альэнхыкъокэ иоф зышигъэрэм
ягъэхъагъэрэм, хэгъэгүм икультурнэ щыгъэнгъэ Адыгэ Рес-
публикар зэрэхэлажьэрэм тарэгушо.

Шүүисэнхьат епхыгъэ мэфэкыим пае джыри зэ тышъуфэгушо,
тапэки гъехъэгъакхэр шүүшүнхэу, щыгкэшшу шууилуу, шууи-
мурад дахэхэр къылжудэххуухэу шүүспэунэу шууфэтэо!

Адыгэ Республикаам и Лышхьхэе ишшэрыльхэр
пэлээ гъэнэфагъэкэ зыгъэцакиэ Къумпыйл Мурат

Адыгэ Республикаам и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Ныбжьыкхэр щыухъумэгъэнхэ фае

Терроризмэм пэшүекхэнымкэ республикэ
комиссием зичэзыу зэхэсгэйоу тыгъусэ иагъэм
тхамэтагъор щызэрихьагь Адыгэ Республикаам и
Лышхьхэе ишшэрыльхэр пэлээ гъэнэфагъэкэ
зыгъэцакиэ Къумпыйл Мурат.

Дунэе террористическэ органи-
зациенхэм цыфхэр зэраха-
шхэрэм пэуцужыгъэнимкэ
иофу ашлэрэм къытегущылагь
щынгъончэнимкэ федераль-
на къулыкүм и Гээлоришлээ
Адыгейим щылэм ишацэу Олег
Селезневыр. Аш къызэриу-
гъэмкэ, 2013-рэ ильэсүм къы-
щыублагъэу джыре ухалтэм нэс
Сирием ыкы Ирак ашызен-
хэу республикэм щыщ нэбгы-
ре 12 къуагъэх. Бээджашхэм
Интернетим иамалхэр къызфа-
гъэфедээз цыфхэм мыш фэдэ
льбэжку арагъашы. Ядин фэ-
зээштхэу, джэнэтим ихъаштхэу
агурагъало, бэхэр ахыцэ къагъэ-
хэним щегугъых, ау тхамы-
клагъоу зыхэфэштхэр къагуры-
лорэп. Хэбээхуумакхэм къэ-
барэу къалэкхэхьагъэмкэ, мы

иэкыб къэралыгъуитум ашы-
зэнэу къуагъэхэм азыныкью
фэдизим ядунаи ахъожыгъ.
Арышь, цыфхэм сакыныгъэ
къызхагъэфэн, псаоу щыгэн-
хэу фаехэм, гъэпцлакхэм,
бээджашхэм алорэм едэхүэ
хууцхэп. О. Селезневым ана-
хьэу ынаа зытырагийгэдэз-
гъэр республикэм ит иофшэ-
пли организациенхэм аштэрэ
цыфхэм алъялгэгъэн, ахэм
язеклиякэ мытэрэз хүмэ, хэ-
бзэухуумакхэм закыфагъэ-
зэн зэрэфаэр ары. Мышкэ му-
ниципалнэ образованиехэм
ялацхэм ялошшэн нахь агъэ-
льэшиныу къафигъэптигъ.
Сыда пломэ районим къиххэ-
рэм, иоф щыгышигъэрэм якъэ-
бар ахэр нахь щыгъуазх.

— Мы иофигъом пытаагъэ

хэлъеу тыкъеколпэн, тиреспуб-
ликэ иль рэхъатыгъэр, лъэпкэ
зэгурлынгъэр зыукъо зы-
шлойгъо къуачхэм тапэуцу-
жын, гумэкыгъо горэ къеу-
цумэ, псынкэу дэдгээжыжы-
ным тываа тедгээтин фае. Зэ-
клемэ анах шхъаэр тицлиф-
хэм ящиингъончагь къеу-
хумэгъэнээр ары, — къыуагъ
Къумпыйл Мурат.

Терроризмэм идеологии пэ-
шүекхэным фытегъэпсхъэ-
гъэ иофхъабзэу зэхашхэрэр
гъэцэлгээ зэрэххуэрэм къы-
тегущылагь АР-м лъэпкэ иоф-
хэмкэ, иэкыб къэралхэм ашы-
псээрэ тильэпкэхъумэ адь-
рияэ зэлхынгъэхэмкэ ыкы
къэбар жыгъэм иамалхэмкэ
и Комитет итхаматэу Шхъэ-
лэхъо Аскэр. Аш къызэриу-
гъэмкэ, терроризмэм пэшүе-
кхэним илан къыдыхэлты-
гээхэр зэхашхэр, республи-
ке ыкы муниципалнэ къэ-
барлыгъеэс амалхэм мыш

(Икъях я 2-рэ н. ит).

МЭФЭКИ ЗЭХАХЬ

Шхъафтынхэр игъо шыпкъэх

Культурэм июфышшэ и Мафэ фэгъэхыгъэ зэх-
хэр, концертхэр Адыгэ Республикаам щыкхы-
гъэх. Къэралыгъо филармониет щызшыкхыгъэхэм
мэфэк иофхъабзэр шукэ агу къинжжышт.

Адыгэ Республикаам и Лышхьхэе
министрации илацэу Влади-
слав Федоровыр, республикэм
культурэмкэ иминистрэу Къулэ

Мыхамэт филармониет ыпа-
шхьхэе къызызэрэугъоигъэхэм
алыклагъэх. Культурэм июфышшэ-
хэм афэгушуагъэх, гүшүэ фэ-
бэхэр афалуагъэх. Автомобилэу
«Газель» зыфайорэм фэдэхэу
яялхыгъэ 4 хүхэу культурэм
иофшалпхэм республикэм
илацхэм ацэлэх аратыгъэх.

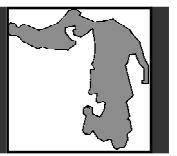
Лъэпкэ театрэу И. Цэим
ыцэ зыхырэм ихудожественэ
илацэу Шхъэлэхъо Светланэ,
театрэм ирежиссер шхъаэр
Кукэнэ Муратэ артистхэм, зэ-
кэлэхэгъэр эхэм ацэл-
хэм «тхашуугъэпсэу» къа-
паложыгъ.

куаджэхэм театрэр нахьыбэрэ
алыгызсанымкэ аш фэдэ авто-
бус цыкхуухэр непэ лъэшэу
яшыклагъэх.

Филармониет щыкхыгъэ мэ-
фэк зэхашхэрэм республикэм
культурэмкэ июфышшэхэр хэ-
лэлжагъэх. Лъэпкэ 16-рэсэн-
хэу къынжжыгъэхъэх

(Икъях я 2-рэ н. ит).

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Ныбжыкхэр щухъумэгъэнхэ фае

(Икзух).

Фэгъэхыгээ тхыгъэхэр, репортажхэр къагъэхазырых. Къэралтыгээ программуу «Лъэпкъ зэфыщтыкхэр гъэптигэгъэнхэр» ыкчи патриотическэ пүнгэгъэр» зыфиорэм къыдыххэлтыгагъэу федеральне ыкчи республика СМИ-хэр зыхэлжьэгъэхэ пресс-тур Комитетын зэхицаг. Адыгейм щыпсэухэрэм дунэе террористическэ организации хэм еплъыкхэр афыряэр зэгъешгъэнхэм фэш зэхашгъэ уштэйнхэм къызэрагъэлгъуяшьемкэ, мы организациехэм яфэмэ-бжымэ тиньбжыкхэрэхэм лъэшэу къатеххэрэп. Респондентхэм яя процент 81,8-м зэрильтиэрэмкэ, дунэе терроризмэр политическэ гухэлхэм ягъэцкіэн ыльапсэу щит, процент 85,5-мэ къызэралуагъэмкэ, цыфхэр зэрэгэшчнэштим ар истратегий. Адыгейм иныбжыкхэр мы тхамыклагъом щухъумэгъэнхэм пае Комитетыр къещакло зыфхуугээ иофхъэбзэ гъэнэфагъэхэр, лекциехэр, 1энэ хураачхэр зэрэзхэхэрэр, тапэки а иофшэнэир зэрэлтагъэктэштыр А. Шхъэлахъом къыуаг.

Чыплээ зыгъэорышгъэжын къулькъухэм терроризмэм пэшүекхъэнымкэ зэхашэрэ пэшорыгъэш юфхъабзэхэм шуагъэ къатынымкэ, мы лъэнэйкъомкэ полномочиехэр зерифшушаашу гъэцкэгъэнхэмкэ амалэу алэкхэльхэм къатегушигъэх муниципальнэ образованиехэу «Къалэу Мыекъуапэ», «Мыекъолэ районым» ыкчи «Шэуджэн районым» яадминистрациихэм ялашхэрэхэр.

Юфхъоу зытегушигъэхэм япхыгъэу къээрэгъоигъэхэм унашхохэр ашыгъэх. Ахэр гъэцкэгъэх зэрэххуухэрэм изэфхысыжхэр 2017-рэ ильээс мэкъуогъум и 5-м ехүлээ комиссием и Тхаматэ къирахылэнхэу зэдштаг.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Уяплъынкэ гъэшгъёоныгъэх. Ахэр тарихым «къихэгущыкхы», непэрэ мафэм ушгушукынэу чыплээ урагъеуцо. Тээшү Нурбый, Гостэкью Русслан, Уджыхуу Вячеслав, Къатмэс Валер, Хасанэкью Хьамидэ, нэмькхэм ялофшагъэхэм лъэужхэр зэралпхых. Адыгэланэр, лъэпкъ 1эмэ-псымэхэр, музикальнэ искусствэм ехылгэгъэ пкыгъохэр дахэу ашыгъэх. Сабьеу къэхъугъакэм апарэ лъэбэххуухэр ышынхэм фэшлээгъу фэхьущт пкыгъори гъэшгъёон. Журналистэу Даур Хъусенэ гъучу хъагъэм хишыкыгъэр лыхъужу шуашау зыльятахъэм талукарг. Адыгэ шум ишыкхэгъэ уанэм, фэшхъафхэм яхылгэгъэ къэгъэлэгъонным узыгъепшэ. Владислав Федоровыр, Къулэ Мыхъамэт, Нафиса Васильевар, Шъэуапчэкью Аминэт, нэмькхэм лэпшисхэр зышынхэрэм гущилэгъу афхууяшьх.

Ольга Ткачук, Лынхурэ Еленэ, Гумэ Ларисэ, фэшхъафхэм ялофшагъэхэр щыенгъэм къылкырэхь.

Владислав Федоровыр зэхахьем къызыншэгущылэм, Адыгэ Республиком и Лынхъэ ишшэрильхэр пэлээ гъэнэфагъэкэ зыгъэцкіэрэ Къумппыл Муратэ ыцлэкии культурэм ялофшагъэхэм къафгушуагъ, гъэхъагъэу ялэхэр хигъеунэфыкыгъэх. Культурэмэр искусствэмрэ лъэпкхэр зэрэзэфашхэрэм имэхъанэ къыхигъэшчиг.

Къулэ Мыхъамэт мэфэкынхэм хэлажьхэрэм къафгушуагъ, Төүчжээ Цыньо ыцлэкии агъэнэфэгъэ медалыр, щитхуу тхыльхэр аритижыгъ.

Концерттым творческэ купхэу «Налмэсэр», «Испъамыр», симфоническэ оркестрэр, «Ошъутенэр», районхэм къарыкынхэр, къелэцыклю ансамблэхэр, Лъэпкъ театрэу И. Цэим ыцлээ зыхырэм иартистхэр, нэмькхэри хэлэжьагъэх.

ЕМТЫЙЛЬ Нурбый.
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Тыфэгушло!

БЭШҮКЬО Хъазрэт Хъарунэ ыкъом псауныгъэ пытэ илэу, иунаго бэрэчтныгъэрэ гүфэбэнэгъэ дахэрэ ильэу ыныбжь ильэс 60 зэрэххуурэмкэ тигуалэп тыфэгушло!

Хъазрэт! Уиунааго хъярьр къебэкхэу, уишхъэгүсэу Мирэрэ орьрэ шууильфыгъэхэу Бисльянэрэ Сайдэрэ гүгээ дахэр афышуюлэхэр къадэхъоу, шуащыгушукэу гъогу дэхэ, гъогу мафэрыклонхэу, ныбджэгъуныгъэр мыкласэу, шло Ѣылэр къыбдэхъоу уигъэшлээ гъогу бэрэ утетынэу тыфэлэлэл.

Уиньбджэгъуухэу ШУАДЖЭХЭУ Байзэт, Шумаф, Хъэццэцэ Аслынчэрий, Хъокю Аскэр.

Предпринимательхэм Іэпыгъу афэхъущтых

Мыекъолэ гарнизоным идээ прокуратурэ иофицерхэм предприниматель иофшэным пыльхэм правовой юфыгъохэмкэ адэлэнхэм пае 2017-рэ ильэсм мэлхильфэгъум къышыбулагъау мазэ къэс иапэрэ гъубдж сыхыатэр 10-м къышегъэжьагъау 11-м нэс предпринимательхэр рагъблагъэхээ ашыщт. Чыплээ зыдэкштхэр: Адыгэ Республикар, къ. Мыекъуапэ, ур. Шоссейнэр, 10, тел. 8 (8772) 56-21-35, электроннэ почтэмкэ 1406@gvp.rsnet.ru.

Мыекъолэ гарнизоным идээ прокуратур

Нахъ макэ хъугъэ

Жъэгъэузым пэшүекхъэним и Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ пресс-зэйукэ жъэгъэузым пэуцжыгъэхэнимкэ Адыгэ Республике клиническэ диспансерым мы мафхэм щыкыагъ.

Юфхъабзэм хэлжьагъаэх диспансерым иофшагъэхэр Республике ыкчи къэлэ къэбарлыгъээс амалхэм ялтыклохэр, нэмькхэри.

Блэкыгъэ ильэсм жъэгъэузир къязыгъау Адыгэ Республиком нэбгырэ 200 щагъэунэфыгъ. Ар 2015-рэ ильэсм иеэпшагъэмэ, проценти 2,2-кэ нахъ мак. Нэбгырэ мини 10-р эзштэкэ, нэбгырэ 37,9-рэ ар къызэутэлгээрэ. Джыре уахьтэм жъэгъэузым пэуцжыгъэнимкэ Адыгэ Республике клиническэ диспансерыр зэтэгэпсихыагъ.

Сыма-джэу къекуалэхэрэм іэпыгъэ зэрэфхъущтхэ 1эмэ-псымэхэр зэрэгэхьотгъэх, аухыре шапхъэхэм адиштэрэ оборудованиея ял. Лабораториом чээт 1эмэ-псымэхэм яшуагъэхэжъэузир цыфым къеузыгъэ къодьеу къыхагъэшчын ыкчи езээнхэ альэкы. Диспансерым лучевой диагностикэмкэ иотделение компьютернэ томограф чээт. Мы узым пэшүеклорэ 1эзэгъу уцхэр сидигъу ялх, диспансерым иучт хэтхэм зэрифшушаашу іэпыгъэ афхуу.

Гъонэжжыкъо Сэтэнай.

Фондыр афэраз

Къэкюгъыгъэхэм я Фондэу «Фэсыжъапши» зыфиорэм икыгъэ ильэсм ыкчи 2017-рэ ильэсм пыкыгъэ мазэхэм зишиуагъэ эзыгъэйкыгъэхэу, тилэпкъэтхэм яшылээцээцэу хъугъэхэм зэрафэрэзэр къызычиорэ тхиль мы мафхэм къытлукагь.

Рэзэнгъэ тхылтым къэтхэжьигъэ Фондым итхъамэтэгъо Стлашъу Яхъер. Фондыр пытэ афэраз АР-м мэкъумэцымкэ иминистрэу Ю. Н. Петровым, чыплээ зыгъэорышлэжжынхэм іэпыгъэгъу фэхъээнимкэ АР-м и Комитет итхъаматэу Р. В. Клэдэклом, муниципальнэ гъэпсыкээз «Красногвардейскэ районым» илашчуу А. Т. Осмэнэям, ОАО-у «Дондуковскэ элеваторын» игенеральнэ директорэу М. А. Болэктом, ООО-у «Мамырыкъом» игенеральнэ директорэу Р. Д. Мамырыкъом, «АНТЦ Рис» зыфиорэм игенеральнэ директорэу Х. Д. Хуурымым.

**2017-рэ ильэсүүм гъэтхапэм и 11-м къыщегъэжъагъау и
26-м нэс «Гъогухэм язытет уасэ фэтшын» зыфилорэ
инспекциеу Общественнэ движениеу «Народнэ
фронтим» зэхищагъэм иоофшэн Къыблэ федеральнэ
шъолъырим щыригъэжъагъ.**

Гъогухэм язытет ауплъэкъугъ

Мы инспекциер УФ-м и Президентэй Владимир Путиним инаушноюкэ зэхащагъ. 2015-рэ ильэсүүм шэкъогум и 30-м мыш фэдэ упльэкъунхэр республикэм икъэлэ шъхьаэ щыкуагъэх. Народнэ фронтим илъиклохэмрэ федеральнэ телеканалэ «Россия 24» зыфилорэмз зэйгүсэхэу гарантай зыпль тъогухэр къалпыххагъэх, охтэ гэнэ фагъэу яэр амьухыз ахэм язытет зэхъокыгъэмэ зэрагъэшлагъ. Народнэ фронтим илъиклохэр мыш ыпекъэ къызэклохэм шапхъэхэм адимыштэу къыхагъэштыгъэхэй чыпэхэр агъэтэрэзыхыщт.

Инспекцием хэтхэм яупчихэм джэуапхэр аритижыгъэх псэуплэ-коммуналнэ хъызметмийкэ муниципальнэ гъепсыкэ зиэ «Къалэу Мыекъуап» ишаа игадзэу, тъикээзүүххэр дунайм икъэхъумэн юки къалэм игъедэхэн фэгээзгээ шоффигъохэм адэлжээрэ Сергей Сидоренкэм. Ащ къызэриуагъэмкэ, мы гъогум илэ гарантиер еухыфэ щыкагъэр дагъэзыхыщт. Джырэ уахтэе еэнхэу фаехэп, сыда пломэ гъогур акъутэмэ, аштель асфальтыр агъэтэкъоцт. Ау администрацием илъикло зэригъэгъагъэхэмкэ, мэлынфэйум и 1-м нэс аш агъецкэхыщт.

Люким изытет ауплъэкъуфе мы чыпэхэм пэмычыжъеу щып-сэурэ бзыльфыгъэр тикуп къыкэрыхъагъ. Ащ къызэриуагъэмкэ, гъогум пэмычыжъеу щыт люким изытет уигъэрэзэнэу щытэп.

— Гъогур зыуплъэкъурэ инспекциер къызисэлъэгъум, съкъышюоклонгъ, — къытфелуатэ бзыльфыгъэм. — Уахтэ шъуйимэ, мыш пэмычыжъеу щыт люким изытет къышъозгъэльэгъу съоигъу. Ащ шъхэтибуе тельтир зэрэтекъуагъэм

къыхэкъеу уифэн ыльэкъыщт. Къэлэцыкъхэм е икъу федизэу зымыльгъурэ цыфхэм мыш ыпкъ къикъыкэ шъобж зэфэшхъафхэр атешгъэх хуяным ишынага къэуц.

Бзыльфыгъэм зыфилогъэ чыпил экспертихэр къуагъэх, ашкъылотагъэр пстэуми тинэрэльгъу хуягъэ. Администрацием илъикло тыкызэригъэгъагъэмкэ, охтэ къэлэм къикъоц аш агъэтэрэзыхыщт.

Нэужым урамэу Лениним нахъ зыщаплъхъагъ, шапхъэ-

угъэ зэрэуплъэкъун пльэкъыщт пкыгъор агъефедээ шапхъэхэм ашлокъихэмэ агъеунэфыгъ.

— Машехэр туулуплъэкъунымкэ 19-рэ зыпэхэутийн «Калабашкэкъ» зэджэхэрэ пкыгъор ары, — къытфелуатэ «Гъогу къутагъэхэр» зыфилорэм инженер шъхьаэу Николай Мельковым. — Калабашкэр пхъэм хэшыкъыгъ юки хэти ышын ыльэкъыщт. Ар шапхъэхэм адиштэн фае. Нэужым машэм ар ехъылэшт. Аш ифэ зыхуукэ, гъогур гъецкэхыгъын фае.

Урамэу Лениним къыкъэлтыклио гъогур зыуплъэкъурэ инспекциер «2-я Крылова» зыфилорэм иклонгъ. Ар урамхэу Железнодорожнэмрэ Коммунархэм яурамрэ агузэгү ит.

— Мыр къыхэхынэу зыкэхуягъэм шъунаэ тесыдээ шлоигъу, — къыуагъ Александр Васильевым. — Проектыкъеу тшыгъ эм ишыуагъэкъе гъецкэхынхэр нахъ зищыкъагъеу цыфхэм алъитэрээр картэм шыхагъэунэфыкъын алъекъы. Мыекъуапэ щыпсэурэ цыфыбэмэ мы гъогур къыхагъэштыгъ. Аш къыхэкъеу непэ мы урамым зыкъы-фэдгъэзагъ.

Урамэу «2-я Крылова» зыфилорэм пэблаагъеу къэлэцыкъу социальнэ учреждениехэр щытых. Республике хэушхъафыкъыгъэ еджэп-интернати ахэм ахэхъэ. Сэкъатныгъэ зиэ сабийхэм янэятэхэм мы гумэкъыгъор зялэр бэшлагъ. Машинэр къагъэуциуныш, мафэ къэс еджаплэм къашэрэ къэлэцыкъухэр къызщырагъэхыщт чыпэхэрэ илэхэп. Гурыт еджаплэм аш фэдэ гумэкъыгъо илэхэмэ, хэкыпиле къэбгъотынки хууныгъэ, ау мыш щеджэхэрээр тэрэзээ зэхэзымыхырэ, икоу зымыльгъурэ, зиакъыкъе илэгъухэм ажэлмыхъэрэ къэлэцыкъухэр ары.

Мыр мыжъо гъогур, ау гъецкэхынхэр щыпшыхэмэ, машинхэр къызышыуц тшыт чыпэхэр къэбгъэнэфэнхэ пльэкъыщт. Аш

фалт зытеплъхъан фаери бэп зэрэхъурэр.

— Алэ гъецкэхынхэр зытшынхэу дъэнафэрэмэ мы чыпэхэр ахэт, — къыуагъ Сергей Сидоренкэм. — Джырэ уахтэ проектыр зэхэтэгъеуциу ыкчи ар загъенафэкъ, гъецкэхынхэр едгэжэштыгъ.

Мыекъуапэ илэ гъогу зэпиркыпэхэр зэтэгъэпсыхагъэх. Ау «Черемушкэм» лъэнэхыупл хуурэ гъогу зэпиркыпэхынхэр зытшынхэу. Къэралыгъо шапхъэхэм къызэрарорэмкэ, лъэнэхыупл хуурэ гъогум гъэгъозапл тэтийн фае, — къыуагъ Александр Васильевым.

Народнэ фронтим социальнэ учреждениер зытет урамыр къеплъхъэфэ каналэу «Россия 24-м» журналистхэм Мыекъуапэ игъогухэм язытет зэрэшлагъ. Урамэу Ашеронскэм бэшлагъеу гъецкэхынхэр ишыкъагъэхэу ахэм алъитагъ. Джаш фэдэу гъецкэхынхэршихэр зытшыкъоцэхэй урамэу Победри ахэм янэпльэгъу икынгъэп. Ажырэ шапхъэхэм адиштэрэ урамым изы лахъ гъецкэхынхэр нэсигъэхэп, асфальтыр зэбламыхъоу, тамыгъэхэри тирамыгъэуциуныш, аш уичлэе къыгъэуциугъ. Урамыр зэрэпсаоу зэрэмыгъэхыгъэхэр къызхэхыгъэр журналистхэм икъу фэдизэу къагурууагъэп.

Арэ щитми, Мыекъуапэ игъогухэм язытет уигъэрэзэнэу зэрэштыр Александр Васильевым изэфхэхысъжхэм къашхигъэшыгъ.

— Мы иофтхъабзэм къыдыхэллытагъеу Ростов-на-Дону, Ставрополь, Астрахань, Волгоград, Элиста ташыгъ, ау Мыекъуапэ разметкали илэм фэдиз щытльэгъуагъ. Анахъэу къыхэзгъэшты съоигъор социальнэ ыкчи гъэсэнгъэ учреждениехэм апэгүнэгъу гъогухэр шапхъэхэм зэрэдштэхэрээр ары. Ахэр къэшыхъагъэхэр атетых.

Гъонэжхыкъо Сэтэнай.

хэм адимыштэу къыхагъэштыгъэр маклэг. Гъогум разметкаи илэр зэрэтекъыгъэр, гъогу тамыгъэхэм атетхагъэр икоу къызэрэмьтагъорэр, нэмийхэри. Ау постури агъэтэрэзыхынэу агэгугъагъэх.

Лениним ыцэ зыхырэ урамыр шыгъакъ, аш мэшэ куухэр илэхэп. Ау мыш пэгнунэгъу урамхэм машэу афэхъугъэхэм Народнэ фронтим хэтхэм анаэ тирадзагъ. Ахэм яку-

ЗИГЬО ЮФЫГЬУ

Тембот имузей шыла гъэх

Зэлтшашэрэ тхэклошоу Клэрэцэ Тембот кызызхэкыгэ адыгэ лъэпкым имызакью, Темир Кавказым щыпсэурэ цыф лъэпкъ зэфэшьхяфхэм яklas. Ихудожественнэ пса-льэкэ, ипроизведение хыламжэтхэу адыгэр зыфэдэр кызылтыкыхэрэмкэ ар зэлтшашлагь. Пшъерыль инэу — лъэпкым егъашэм ылэжьыгэ акъылыр, гушхъэбайнныжэр, икультурэ къэтхыхъэгъенир, адыгэм игупшысэ дунай зыфэдэр зэлтшашшэгъенир Т. Клэрашэм фызешшокыг. Адыгэ прозэм ильэгъохэц, апэрэ адыгэ романчу лъэпкым Со-

вет хабзэм ильэхъян ишылэхэлэгээсүкіе зыфэдагъэр кызыщылтэгъе «Насыпым иғогу» Темир Кавказымкіе апэрэу СССР-м икъералыгъо премиес кыяфагъашьошагъ. Произведением осешхо зәриләр къаушыхатэу лъепкъ зәфешъхъафхэм абзакіе гъогогу 20 фәдизрәар къытырадзэжкыигъ.

Кірәэштә Тембот ишылэнныгъе ыкін итворчествә тиレスпубликае ит еджапләхэм ащарагъаштә, адыгэ лъепкъым ыгу ахэр тешкылыпагъех ыкін осенчъех. Уиними, уцыкүми тхэклошом игүштие, игупшысэ гъозэпләгъесаплә пфэхъу.

Гъэтхапэм и 23-м Клэращэм иллитературнэ музей хъаклабэйлагъ. Ахэр Адыгэгэ Республике гимназием хэт дистанционнэ егъеджэн-гъесэныгъэмкэ Гупчэм иеджаклохэу сэкъат-ныгъэ зилэхэр арых. Мыхэр нэбгыре 42-рэ фэдиз мэхъух, район зэфэшхъафхэм ашгэлсэух, адыгэу ахэтыр 12 фэдиз. Я 5 — 7-рэ классхэм ашдэжэх. Япсауныгъэ зэтемыт дэдэми, мы кэлэццыякухэм щы-Іэнэгъэр лъэнэкиуабекіэ аш-энэир, ящикигъэр гъесэныгъэр предмет зэфэшхъафхэмкэ алэкгъэхъэгъэнэир Гупчэм зэшүүхэх. Республике гимназием икэлэе гъаджэхэу Стлашь Зурет, Хъоц Ларисз, Темзээкью Маринэ мыхэм адыгэ литературээр арагъашэ, ар яэубытылэх лъэпкъ шэн-хабзэхэмий.

зеклокIэ-шыкIэхэм, тхаклохэм ятхыгъэхэр кызыфагъэфедэхээз, ащағъэгъуазэх. Адыгэм кырыкlyугъэр, пэкIэктыгъэр, ыщечигъэр ыкы зэрилтэжкыгъэр Тембот иповестхэм, ироманхэм, иновеллэхэм къашиботыкыгъ. Джары тхэклошхом илитературнэ музей зерагъэльэгъуныр, зыфагъэнэлосэныр кызыхэкыгъэри. Етлани тщыгъупшэ мыхьущыр, мы ильэсым Т. КIэрощэр кызыыхъугъэр ильэси 115-рэ зэрэхъурэр ары.

Адыгэ республикэ гимназием ия 7-рэ класс щеджэхэрэм аащыщхэу Мэкэнэе Даянэ, Къатмэс Валерэ ыкыи Вероника Тогобецкаяр КІэрэшэ Тембот ипроизведениеу «Шахъомрэ пшъэшъэ пагэмрэ» («Месть табунщика») зыфиорэм къыхэхыгъэ пычыгъом къеджагъэх, ащ хэль гупшысэм кіэкіэу къитегущыагъэх. Мы пычыгъо мыинми щыіенныгъэм хэлъыр уигашшэу зэрэштыр клагъетхыгъ. Гимназием ия 7-рэ класс щеджэрэ еджаклоу, орэдкъэёнымкіэ фестивальзэнэкъокуу зэфэшхъяфхэм ялауреатэу Шахъые Амир «Эти глаза напротив» зыфиорэ лирическэ орэдьир мэкъэ къэбзэ дахэкіэ къылыагъ. Нэужым хъаклэхэм Тембот имузей зыщаплтыхъягъ, сурэтхэр зыщытырахыгъэх, яупчіэхэм Юналые Заремэ джэнаулхэр аритыжыгъ.

**МАМЫРЫКЪО
Нуриет-**

ЭКОЛОГИЕР

Гъэтхапэм и 22-м къыщегъэжъагъэу мэкъуогъум и 5-м нэс экологическэ йофхъабзэу «Белая река – чистые берега 2017!» зыфиорэр клошт.

Ар зэхэзыщагъэхэр Мыкъ-
ралыгьо чыюпсухъумэп!э гупчэу
«НАБУ-Кавказ» зыфиорэр,
Кавказ къералыгьо чыюпс био-
сфернэ заповедникэу Х. Г.
Шапошниковым ыц!э зыхъярэр,
ООО-у «Транс Сервисыр».

Хэвжээгээ йоғыгъом изэшхөхүн-гэцэклэн кыыдльтэх: Адыгэ Республика ыкчи Краснодар краим арты псыххөхэм, анахьэу Шхьэгугашэ ыкчи нэмчилэгчийн псыуцуплэхэр гээжээ бзэгъянхэр, аубытыре чыплэр гээжээжьгээнир. Мы йоғыгъор гэцэклагээ зэрэхьурэм льыплэштых ыкчи ашкэ ви-

деосюжетыр, сурэттөхүгээ зэ-
нэкъо��ъоу «Псыльэ чыпілэ зэ-
фэшъхъафхэр шоим зэрэшты-
суюхъумагъэхэр», нэпкъ шой-
хэр ыкыи ахэм къаклэрьльт шьо-
лтырхэр гъэкъе бзэжжыгъэн-
хэмкіе анахъ амал ыкыи хэ-
кыпілэ тэрэххэр къэгъотыгъэн-
хэм игувшысэхэмкіе зэнэкъо-
күштихъ.

— Мы акцием чыопсым изытет нахышышү шығъэным ыгъэгумэкъыхэрәр зәкіэ, шо-иғъонығъ зиңе волонтерхәр къетэгъэблагъәх. Ахэм ящы-кіэгъә транспортыр, Іэмэ-псы-мәхәр, шоир зәратекъюшт

пакетышхохэр, псэү зэшьоцтхэр, салфеткэхэр ыкIи шхын гүушээ Iаххээр яттыщых. Кызыщызэрэгүбъоиштхэ чыплэр ыкIи уахътэр нахь пасэү «НАБУ-Кавказым» исоцсетьхэм инэкIубгъохэм къарыхьашт, — кызыщыхагъэшыг «НАБУ-Кавказым».

Волонтер командэ пэпчь мызыцэ къетгъо зэнэкъокъухэм ахэлэжьэнэу рагъяблагъэ.

Видеосюжетхэм ашылгъэ Ioфыр ашыпльзэгъо, чыплэу хэхьым зэлтикгульгагъэр, кызыэрчлагъэш-щыжыгъэр хэпплэгъо тэхьгээнхэ фае; шлэгъэ Ioфым кэлкэлэу кытегущылэгъэнир; тэхьгэ сурэтыр дэгүүнүр ыкылзышыкэл гьешлэгъон хэлхьэгъэнхэр ишыклагъ. Зыгээсэ-факлохэм, зеклонир зиклэсэ туристихэм гьэпсыкэл-шыкэл тэрэзхэмкэл ямурад зэшшуахынэу афэлгъэнир. Ау акцием фотоколлажхэр, музыкэр кэлкэлэтуу, нэмыхкэл Ioвшлагъэхэр ыштэшхэл.

Зэнэкъокъу пэпчъ, гущы!эм

чэзыу-чэзыоу зэрэкlyагъэхэр
техыгъэхэм къахэшын фае.
lofshlagaъэхэр хэутыгъэ ыкly
электроннэ шъуашэм итынхэр
ишикэл.

Мы зэнэхкоху зэфэшхьяф-
хэмкэ шэгээн фэе пстэур нахь
къэзыгъэпсынкэн зылтээкыицт
шынкэ-хабзэхэмкэ шъуишош-
хэм тыкъяжэ. Тичыюпс икъэ-
бзэнгыгъэ икъыизэтэгъэнэн ыкли
ащ гүунэ лыыфыгъэнэр цыфыбэ
акыыл зэхэльым къызериухуу-
маштын нафа.

Зэнэкъокъу IoфшIагъэхэр зыдэшьухыщхэр офисэу НПЦ-у «НАБУ-Кавказ» зыфиIoрэм мы

пае, «Типсыукуп!э ш!оим зэ-
рэшьсисуухъумагъэр» е «Сип-
сихъю инэпкъ къабзэхэр» зы-
филохэрэмк!э сурэттехыгъэ
зэхэтхэр тофшлагъэм шыхьат
фэхъухэу, купым тофш!енир
зериублагын, зэрэфхъазырыгын,
ялофшлаки, къаугоингэ хэклири,
къабзэ ашыжыгъэ чылгэхэри
зэхэуугифыкыгъэу щыплэгъун-
хэр къыцельтыг.

адресымкіе: къ. Мыекъуапә,
ур. Хъаҳъуратәр, 161-рә. Ахәр
2017-рә ильесым, мәкъуогъум
и 1-м нәс заштәхәрәр.

Зигъо йофтхъабзэу «Белая река — чистые берега 2017!» зыфиорэмкіэ клэух зэфэхьсыжъхэр мэкьюогтум и 5-м, тыкъэзыуцхъэрэ дунаим и Магфэ ехъуліэу ашыщых.

(*Тикорр.*).

Бзэджашшэмэ яхъытыу нэпц! зишъумыгъаф

**Щыныгъэр ыпэкэ лъыкыатэ къес щынкэ-псэуклэу
тиэр зэблэхъугъе мэхъу. Технологиякъэхэм
адиштэрэ ыемэ-псымэу къаугупшыгъэхэр жъугъеу
дгъэфедэнхэу етэгъажъе.**

Ахэм ашыщых банковскэ картэхэр. Бзэфедэнкэ ахэр ыерфэгүү дэдэх. Ахъщэр джыбэм ильэу къыздепхъакын ишыкэгъэжьеп, картэм ильымэ, узыщыфэе уахтэм къипхын пльэкыщ. Йылэкэ ахъщэр афебгъэхыным ыоф къыпыкыцтыгъэмэ, джы телефонкэ гулэрэм лъыбгъээссынэу аман ѿй. Джащ фэдэу коммунальные фэло-фашшэр, кредитхэр, ызэгъу уххэм ауасэ, нэмыкыбэхэри мы картэхэмкэ птынхэ пльэкыщ.

Ау бгъэхалхъэм лъенкыуиту зэрийн фэдэу, банковскэ картэхэм апъкъыкыкэ гумэкыгъо хафэрэр маклэп. Карточкэр къызыччэункэ, аш ильгъэ ахъщэр пшлокодыщтэп банкын телефонкэ утеоу, картэм ыоф ымышшынэу ябгъэшымэ, бзэджашшэм шунахъщэ аш рагын альэкытэп. Ау сидигуи ахэр хымэ ахъщэр къызэлгъэхъаным еусэх ыки гухэлэу ашыгъэр нахыбэрэм къыздахъэху. Банкын илофышшэм бэрэ тигу къагъэхъижу тикартэхэм зэрифешуашу тальгъялану, щынэгъонччэу тызекону, PIN-кодэу тиэр сид хувьэки зими етымыону, ау бзэджашшэм гухэлэу ашыгъэр къыздахъэхъным пae къеуцухэрэп, хэкылгэренэу къагъоты.

Хэбзэхуумэкло къулыкъухэм яофышшэм лъэу тхыльэу

къафаахыхэрэм янахыбэр зыфэгъэхыгъэр ыпэкэ зигугуу къэтшыгъе гумэкыгъор ары. Пкыгъо горэ ашэфыщтым фэдэу зыкъэзшишыре е нэмыкль энэхъяа зэфэшхъафхэр къызфагъэфедээ зеклогъэ бзэджашшэм къаубытынхэм ахэр къыкэлэхъу. Цыфэу зыфитеуагъэхэм къыфалотэрэ «пшысэр» ашош агъеху ыки аушъефын фээгъэ кодыр нэгъэуплэгъукэ бзэджашшэм palo. Картэм ильгъэ ахъщэр зашлокодкэ зыкъашшэжьи, ау пкэ илэжырэп.

Нахыбэрэмкэ ашээрэр ику фэдизэу къагурумылоо цыфхэр бзэджашшэм ыпэлэгъу афхэху. Аш къыхээлэхэм зыкъызэршшумын ишапхъэхэр джыри зэ шуугу къэтэгъэхъижых.

Бзэджашшэмэхэр зэрэзэтекыхэрэ:

**«УИБАНКОВСКЭ КАРТЭ ЮФ
ЫШИЭРЭП»**

Абонентын ителефон номер СМС къыфэкло картэм ыоф ымышшыгъеу. «ЦентроБанк России», CentroBank,

къызызэпирбгъазэклэ тетхэгъэ e сайтын ит номерын утоон фае.

**ИНТЕРНЕТЫМ ИСАЙХЭР
КЫЫЗФАГЪЭФЕДЭЗЭ АХҮҮЧЭР
РАХЫ**

Пкэ хэмийльэу сайтын къарыхъэрэ мэкъэгъэхъэр бзэджашшэм нахь жуу гъэу агъэфедхэр хуугъэ. Гуущиэм пае, пкыгъо горэ ашэжкырэм фэдэу в фэло-фашшэ агъэцаклэрэм фэдэу мэкъэгъэхъэр къырагъахъэх. Ахэр зышош хуурэ цыфхэм ашэфынэу зэрэфаехэр къуушыхъатэу ахъщэр изы лахь афырагъахъэ. Нэужым сотовэ телефонын иномркэ в электроннэу ахъщэр къызыфырагъэхъэ «щаклохэр» мэктодых.

Нахыбэрэмкэ бзэджашшэм щэфаклохуу зыкъагъэльгъо. Цыфхэр зэргээдэлэрэ шыкыр мыш фэдэу зэхгээцуагъ: пкыгъо горэ зышэнэу Интернетым къизыгъэуцогъе цыфхэм бзэджашшэм афытеох, агу рихын гъэу, ашэфынным фэхъа-зырхуу зыкъагъэльгъо. Нэмыкль цыфхэм арамышнэм пае щаклом ибанковскэ картэ уасэм изы лахь ригъэхъаным фэхъа-зырхуу зыкъагъэльгъо.

Бзэджашшэм гухэлэу ялэр банковскэ картэм тетхагъэхэр зэргээшшэнэр ары. Нэужым ахъщэр къыгъэхъын ымылъэктэгъеу зыкъешы ыки щынэгъонччэним икодэу банковскэ картэр зиэм сообщение къыфыклохуу зыкъашшэм бзэджашшэм къыкэлэхъэх. Икэхуу — нахышу зышшэу къызыхъуцтыгъе «щаклом» зыщыгугыгъе ахъщери, ежэ икарте ильгээ шынэфайтэп.

СЫДА ПШИЭН ФАЕР?

Сыд фэдэу сообщение къэлгэхъэхэх, картэм PIN-кодэу илэр, CVC-р (картер къызызэпирбгъазэклэ ажухырэ цифришэу тетхагъэр) зими епло хууштэп. Банкын ыоф щызышшэмэри PIN-кодын къыкэлэхъанхэ фитхэп. Кодыр тхъапэм тетхагъэу, ар картэм пэблахъэу щыгъэллы хууштэп.

Аш нэмыкль, зэкэми тигу къэлгэхъын фаер Урысын и Гупчэ Банк физическэ лицэхэм ыоф зэрадимышшэрэри ары. Счетым иль ахъщэм фэгъэхъыгъэ гумэкыгъо горэхэр е упчэгъэхэр къэуцухэмэ, картэр

зыкъешы ыки щынэгъонччэним икодэу банковскэ картэр зиэм сообщение къыфыклохуу зыкъашшэм бзэджашшэм къыкэлэхъэх. Икэхуу — нахышу зышшэу къызыхъуцтыгъе «щаклом» зыщыгугыгъе ахъщери, ежэ икарте ильгээ шынэфайтэп.

**Урысын Федерацием
и Гупчэ Банк икъутамэу
Адыгэ Республикаан щынэм
ипашэ игуадзэу
Сергей САМОЙЛЕНКЭР.**

«Служба безопасности Банка России», зыфиохэрэм нахыбэрэмкэ къагъэхыгъэм фэдэу телефонын къытыредэз. Банкын «иофишшэ» гуущиэгъу уфэхъумэ, ахъщэр карточкэм рамыхынным пае пшлэн фаехэм уашигъэгъозэштэу аш ит.

СЫДА ПШИЭН ФАЕР?

Сыд фэдэу сообщение къэлгэхъэхэх, картэм PIN-кодэу илэр, CVC-р (картер къызызэпирбгъазэклэ ажухырэ цифришэу тетхагъэр) зими епло хууштэп. Банкын ыоф щызышшэмэри PIN-кодын къыкэлэхъанхэ фитхэп. Кодыр тхъапэм тетхагъэу, ар картэм пэблахъэу щыгъэллы хууштэп.

Аш нэмыкль, зэкэми тигу къэлгэхъын фаер Урысын и Гупчэ Банк физическэ лицэхэм ыоф зэрадимышшэрэри ары. Счетым иль ахъщэм фэгъэхъыгъэ гумэкыгъо горэхэр е упчэгъэхэр къэуцухэмэ, картэр

Тхъамафэм ихъугъэ-шагъэхэр

**Адыгэ Республикаан хэгъэгүү клоц
юфхэмкэ и Министерствэ къызэ-
ритырэмкэ, гъэтхапэм и 6-м
къыщегъэжъагъеу и 12-м нэс
республикэм бзэджашшэмэгъе 71-рэ щыззерахъагъ.**

Къыхэхъижуу нэбгыритум азифагу зэмзызэгынгъэ къитэджаагъ. Нэужым ыпэ къифэгъэ уатэмкэ хуульфыгъэм ышшхэе уаагъ, унэм ахъщэр ильгъэр ышти зигъэбильфыгъигъ.

Хъункэн бзэджашшэмэе епхыгъэу хэбзэхуумаклохэм угловин ыоф къызэуахыгъ. Хэбзэгъэуцугъэр зыукъуагъэр полицейскэхэм агъэунэфыгъ. Ар Джэдэжэ районын ѿйц, ыпэкэ хялсын чэсигъ. Къызаубытыйн ыжү ышшагъэм ар еуцолэжъигъ, ахъщэр ыштахъэр ежэ зэрэфаеу ыгъэфедагъэр хэбзэхуумаклохэм къариуагъ.

Хъульфыгъэр нэмыкль бзэджашшэмэе ахъщагъэмэ ауплэгъкли, зэхэфынхэр maklo.

Машинэр рифыжъагъ

Мыекуулэ щыпсэурэ хъульфыгъэм имашинэу ВАЗ-2110-р зэрэрафыжъагъэм къыхэхъижуу полицием ичилгээ от-

дел идежурнаа часть зыкъыфигъэзагъ. Хъульфыгъэр къызыхъуцтыгъе чынпэлэ дэжэ полицием икъулыкъушшэмэхэр щытхэу къычэхъигъ ыки ахэр бзэджашшэмэе псынкэлэу лъежъагъэр. Машинэр езыфыжъагъэр чыжъэу мыклоу къаубытыйн ыжү. Ар тикээлэ шхъяаэ ѿйц, ильгээ 31-рэ ынгъижъигъ.

Ахэр: бзыльфыгъэм ебэнгъэхэу 1, хъункэн бзэджашшэмэгъе 2, машинэр рафыжъагъэр 2, тигуагъэхъэу 32-рэ, гъэпцагъэр зыхэль бзэджашшэмэгъе 9, нэмыкль. Экономикэм ылъэныкъоклэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогуу 8-рэ аукъуагъэр хэбзэхуумэкло къулыкъухэм къыхагъэшыгъ. Бзэджашшэмэгъе зезыхъэгъэ нэбгырэ 48-рэ агъэунэфыгъ, зэхъафын альэкыгъэрээр процент 60-м къэхъэ.

Блэкыгъэ тхъамафэм Адыгэим ильгүхэм хъульфыгъэрэгъе 5 къатехъухъагъ, ахэм нэбгырэ 2 ахъкодагъ, нэбгырэ 4-мэ шъобжхэр атешагъэхъэхъ хъульфыгъ. Ешъуагъэр рулым къэрыгъхэу водитель 54-рэ къаубытыйн.

гъогурыкъоным ишапхъэхэр гъогогуу 3297-рэ аукъуагъэр къыхагъэшыгъ.

Ышшагъэм еуцолэжъыгъ

Тикээлэ шхъяаэ щыпсэурэ хъульфыгъэм ѿйцыкъоклэ бзэджашшэмэгъе зэрэзэрахъагъэр уголовин розыксым икъулыкъушшэмэгъем агъэунэфыгъ. Блэкыгъэ ильгэсэн эрэгээзээ мы хъульфыгъэмэ инэйасэмэр аркъ зэдешшохэу унэм исыгъэхъ. Ильгээ 55-рэ зынныгъжь бысымым ахъщэшхо зэрийн хаклэм филотагъ. А охтэ дэдэм ахъщэр къызэрэзэлгэхъяащ шхъяаэ ятлонэрэм ыгуклэ зэхигъэуцугъ. Ышшээ бысымым гуущиэ лаехэр фидзыгъэхъ, аш

УРОКИ
ЛОГОПЕДА

ДЖАРИМОВА Л.С.

СТИХИ
ДЛЯ ДЕТЕЙ

«Сабыим Йоф дапшэмэ...»

Кіләцікіу усөхэр зыдэт тхыль цыклоу джырэблагъэ къысікіхъагъэм анахъэу сынаїз зыкытесыдзагъэмэ ашыщ «Логопедым иурокхэр» йоу зэрэгтэхагъэр.

Кіләцікіум ыбзэ къегъетітэгъенем, тэрээзу ар зэтегъэуцогъенем дэлжъэрэ специалистхэм тхыль Іспытагъухэр яїх, ау кіләзегъаджэми, сабыими, ны-тыхэми зэдагъэфедэн альэкінэу тхыль Ірыфэгъу къызэрдэкіхъагъэм уасэ фемышын пльэкіштэп. Ары Йофшагъэм иавторэу Джарымэ Людмилэ тыкінэу къызхекіхъагъэр. Ар а I-рэ категорие зиэ логопед, психолог, Мыекъуапэ дэт медицинэ гупчэу «Мой доктор» зыфиорэм Йоф щешіз.

— Мы аужырэ уахьтэм сабыим игуцыянкіе гумэкыгъохъэр зиэхъэр нахьыбэ мэхъу, — къеуатэ специалистым. — Макъехъэр тэрээзу къызэримылохъэрэм къыщегъажагъэу къемыгущылехъэрэм анэсийжъеу уауукэшт. Аш фэдэу жабзэр зэрэзэтемыцорэм ушхъагъубэ ил. Ар кіләцікілур янэ ышъо хэлъыизэ къежъэн ылъекъишт, сабыир кынэу къехъугъемэ, янэ ышъо хэлъыизэ в кынишохи зэглигъемэ, ошэ-дэмшишэу бидызшэм пигъэзжыгъемэ, нэмикі психическе шъобжхэм яхъигъяу мэхъу.

Ны хүнэу зызыгъехъазырырэр аркыи, тутыни яшъо хъущтэп, компьютерым бэрэ кірэйсмэ, йоф хылытэ ышъемэ, яягъэ къекъошт. А зепстэури сабыим ыбзэ ехъытэ зэшкыбоногъехъэм альэпсэн ылъекъишт. Ны-тыхэм ашлэн фае бзэм епхыгъэ щыкагъажэхэр нервнэ системэр зэшкыкугаъемэ, ашкъыхэкин зэрилтэхъишт. Ижабзэ хэхъоныгъэ зеримышырэр игъом къыхэгъэшыгъяу, психологическе шъобжыр тэхъигъемэ, сабыир зыпкъ ибъеуцожын, ыбзи къебгъетітэн пльэкъишт.

Сабыим ыбзэ иуцун уцууго

пчагъэ зепечы. Апэрэ мазэхэм мэккэ цыклоу кылыулыкхъэрэр етланэ пычыгъо мэхъух, аш ынж ахэр гущылэу егъэпсих. Сабыим гущылэнэу ригъэжъенем уахьтэу текуадэрэр зэфэдэл. Аш фэгъэхыгъяу таблициэ ши A. Н. Гвоздевым зэхигъэуцагъяу. Аш ны-тыхэм Интернетым нэласэ зыщыфашын алъекъишт. Шапхъэу а таблициэм къытихъэрэм шъусирабый ыбзэ къыхыре мақъехъэр темыфэхъэрэмэ, жабзэм хэхъоныгъэ зеримышырэр ным къыгурлыон фае. Ны-тыхэм кіләцікілур неврологым, психологым, чый-тхаклум уз-хэмкіе специалистым, логопедым арагъельгъун фае. Жабзэм хэхъоныгъэ зеримышырэр нахь пасэу бъеунэфы къес, еджаплэм чэмыжхээ сабыим үеэзэнэу нахьыбэ уахтэ къеншт.

Ны-тыхэм янахьыбэм къыз-

раслошырэр дефектологым зы курсрэ сабыим йоф дишэмэ икъунэу ары. Ау ар тэрээз. Жабзэр тэрээзу гъэуцугъенем

шхъэкуцым лыыр нахь дэгъюо къыщеклокынымкіе зишугъягэ къаклохэрэм яшъон фае. Ахэр врачам къыритхыкынхэу щыт.

пае лъэнкъуабэхэр къыдэп-лъйтэхээ аш үеэзэн фае. Шлоки имылэу сабыир уцхэм яшъонэу щыт. Ар препаратахэу «Ноотропил», «Нейромультивит», «Летицин», «Кортексин», «Актовегин» зыфиорху

Сабыим ышъхъэуцү ичыпэ зырызхэм электрическе ток кочоцхэшо имылэу загъорэ ра-гъо. Аш жабзэм хэхъонымкіе юкыи сабыим нахьыбэ къыгурлыонымкіе ишугъягэ къекло. Ау аш фэдэу зыщялазхэрэр

Станицэхэм ашылагъ

Пенсиехэмкіе фондым и Къутамэу Адыгэ Республикае щылэм щызэхэшгъэ къеклокырэ клиент къулыкъур Мыекъопэ районым истаницэхэу Дагестанскэмрэ

Къурджыпсре бэмышшэу ашылагъ, ахэм ашыпсэухэрэм пенсиехэм яхъилэгъэ фэло-фашишкіе афигъецклагъэх.

Район гъэзетэу «Маякым» къын-хуутыгъэ мэкъэгъэлүмрэ ветеранхэм я Советэу станицэхэм ашызэхэш-гъэхэм зэпхыныгъяу адьралэмрэ

ишугъягъэклиент къулыкъур адэжь зэрэклоштим цыфхэр щыгъозагъэх. Аш ишугъягъэклиент, зыгъэгумэкъихэрэ йофы-хъохэр район гупчэм нэс мыклоху

чыплем щызэхыфы ашынгъо клиент къулыкъум испециалистэу Светлана Зозуля дэжь нэбгырэ 20-рэхъу къеклогъагъ. Ахэм упчэ зэфэшхъяфыбэ ялагъ. Ахэр афгъэхыгъагъэх пенсиер зэрэмаклэм къыхэкіе ар къябгъэлтигъжын зэрэлпэлэхыщ шыкъклэм, мэлтэлбэхъум пенсиехэр индексацэе ашыштхэмэ, ны мылькур зыпэлубгъэхан пльэкъынгъо хэхъоныгъохэм, йоф зышшэрэ пенсионеры йофшаплэм къызылкылжыкіе ипенсие индексацэе ашышт-амышыщтым. Цыфхэм яупчэ

постэуми Светланэ джэуап икъу ари-тыжыгъ, ыгъэрэзэнхэ ылъекъигъ.

Район гупчэм нэс мыклоху зы-гъэгумэкъихэрэ йофыгъохэр чыплем щызэхыфынхэ альэкъынэу амал зе-раагъэгъотыгъэм ишугъягъэ ПФР-м и Гъэлорышлаплэу Мыекъопэ районым щылэм ипащхэм зэрафэрэз-хэр клиент къулыкъум дэжь къэ-куагъэхэм къалуагъ.

Ирина

КАШКАРОВА.

ПФР-м и Гъэлорышлаплэу Мыекъопэ районым щылэм иклиент къулыкъу ипащ.

ПФР-м илэлектроннэ сервисэу «Цы-фым иунэе кабинет» зыфиорэм амалышлоу къытихэрэр, ар къыз-фэбгъэфедээзэ пенсие ягъэгъеуцгъэ-ным фэшлээ туу тхыль яптын зе-рэпплэхъишт, нэмикі амалхуу сайтим къытихэрэр.

Йофхъабээм хэлэжагъэхэм аратыгъэх ПФР-м информационнэ материалхуу пенсиехэм яхъилэгъэ йофыгъо постэури луплэу къизылтэхъихэрэр.

ПФР-м и Къутамэу Адыгэ Республикае щылэм ипресс-къулыкъу.

Зэлукігъуиту зэхищэгъагъ

ПФР-м и Гъэлорышлаплэу Шэуджэн районым щылэм муниципальнэ къулыкъушэхэм консультациехэр ятыгъэнхэм тэгъэпсикыгъэ дэкъыгъо зэлукігъуиту джырэблагъэ зэхищэгъагъ.

Муниципальнэ гъэпсике зиэ «Дон-дуковскэ къоджэ псэуплэм иадминистрации иофишлехъэмрэ сабыгъыгъиплэу «Золушка» зыфиорэм иофишлехъэмрэ ауылгъагъагъ Гъэлоры-

шлаплэм пенсиехэр афгъэуцугъэнхэмкіе, къафэлтигъэжыгъэнхэмкіе юкыи ятыгъэнхэмкіе иотдел испециалистэу Платыкъо Ларисэ. Зэлукігъум ашытегуцыагъэх стра-

ховой пенсиехэр индексацэе зэрашыхэрэм, сэкъатыгъэ зэрэлэм, шхъагъырт зэрэмыгъэжым алае пенсиехэр зэрафагъэуцухэрэ юкыи зэраратыхэрэ шыкъклэм, пенсием нахь класэу уклюним шыагъэхэн фэшлэхэдээ доку-ментхэр гъэхъазыгъэнхэм нахь пасэу уфжъэнэир зэрэнхэдэгъум юкыи нэмикі иофишлехъэм. Ларисэ анахъэу ынаа зытырагицэдзагъэхэм ашыщ

МЫХҮРЭ ЩИЭП

Дунаим тет джэнэтыр

Милионерэу Айварс Звирбулис чыгу гектар мини 3 ышэфи, аш дунэе джэнэт тыришьыхыаг. НэмикI къэлэ пстэум афэмидэу аригъашыгъэ псэупIэм АматциемскI еджагь. Ар Латвием щыI, къалэу Цесис пэблагь.

ЧыпIэу къыхихыгъэр юшхальеу щит. Иушхъехэр зээзыпхыре го-гүхэм анэмикIр зекIэ псы. ЯтеплэкIэ псы къогу-куахъэм юшхъе лэтигъашхохэр къахащых, ахэм ашхъагыкIе унэхэр къатитлоу е щеу зэтхэзу ашыолъегуух. Ахэр ямышыкIеу шыгъях, проек-тим къизэрэдилъет-тигъеу, аххэгъеу псео-лапхъехэр зекIэ къизэ-рыкох ыкIи экологиче-скуу къабзэх.

Къэлэдсхэм Интер-нетыр, электроэнергиер агъефедэ, псы шлоир зэ-рычээрэ трубэхэр чыг лялласхэм язэрар арамыгъекIу, ачIеъкIе чла-льхагъях. Яунэхэм чы-чэгытм къичащыре тер-малын псы стырар аш-гъефедэ, псеупIэр рагъе-фебэнэу ар екъу. Кы-мафэр чыг дэдэ зыху-кIе, унэхэм арт хах-кухэр агъеълых. Унэ пэпчъ скважине шхъах-хэр артых, ахэр мет-рэ 90 — 100 фэдизэу чыгум ехых, псы сты-рар къыдашае.

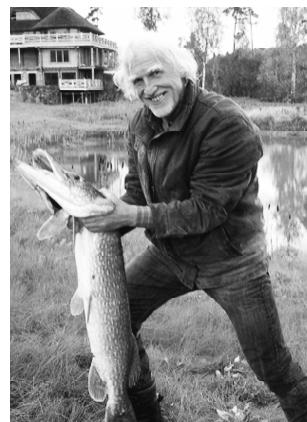
Чыопс къабзэм хэт къалэр зыми фэмидэу шыгъе. ГушыIэм пае, ун-хэм яшхъангъупхъехэм узарыплыкIе, гүнэгъу-

хъекIе, мэштохьишье пчыагъехэр къышхъащебы-бэх, ахэр остыгъе цы-кликхэм афэдэу къэнэфых. Чыгум утетэу нэмикI ду-най зыльгъурэм уфэд.

ЧыпIэ дэхэ дэд дунэе джэнэтыр зыхэтыр, унэхери сурэ-тыши Iепэласэм чыопсым щыщ шылыкъехэм фэдэу хишихыагъехэу къылшо-шых. Ямэзхери зэрэмэхэу къен-нэжых, хэлэзы-хъэхэз парк гъекIерэлагъэм фэдэу ашыхэрэп. Чыгхэр жьы хуухи къеукIорэй-

хъеми, къыхахыжхъэрэп, ахэр цызэхэм, бзыухэм яхуумаплэ мэхых, чыгх-хэм яуух, яцгъух...

Непэ Айварс ышыгъе къалэм ежь иунаю нэмикIеу дэсхэр ежь иль-фигъехэр, ипхъорэльф-къорэльфхэр, иныбдже-гъухэр, ишьеогуухэр архы. Жыы къабзэм, мэзым, псыушьом, псеушхъехэм апэблагъеу зигъашэ щи-зыхи зыштоигохэм апае къалэм джыри уни 100-м ехуу дэт. Чыопсыр зи-класхэм ахэр ашэфынхэ альэкIицт. Анахь шхъах-лэр къалэм дэлх хабзэхэр умыукионхэр архы. Къэлэдсхэм язекIуакIехэм къахеубытэх пчыхъэрэ ыкIи чэштире мэкъешо амьгъеуныр, хэхэр емы-пхыгъенхэр, технология-кIехэр псеупIэм щымы-

гъефедэгъэнхэр, пыдза-фэхэр щымыгъэстыгъэнхэр, нэмикIхэри.

Аш фэдэхэр зекIе къа-пблэгъэ псеупIехэр архы зыщыпшэнхэ пльэкIыщхэр. Мир — джэнэт чыпI, узщырэхъатырэ, гумэрэ пкыышьольмэрэ зыщагъе-псэфирэ чыпI, дэхажэм ущеумэхы, Тхъэм къыг-гъашыгъе пстэур зэр-льэшыр, зэрэниир кыб-гурэо. Уэсагэу, пэрио-ху гори уимыуу чыопсым уеуушаашэ, дунам ушыщ шылыкъеу зы-къыпшхъужы.

Ежь Айварс къызэри-лоу, чыопсыр ымыушоу, аш идэхагъэрэ икъэбза-гъэрэ ыгукIе агъатхъеу щыIе зыштоигохэр архы мыш щыпсэушуущхэр. Цыфху Аматциемс дэс-хэр къапэгүнэгъу къалэу Цесис дэт театрэми, тучанхэм, мэфэкI мафэхэмии makloх. Ясабийхэр еджапIэм ашхэр, аптекэхэм ачхэхъе, фонтанхэм къашяплых. Еланэ... джэнэтим къагъэзжы.

Аркъым уигъэлIэшта?

1865-рэ ильэсүм итыгъэгъээ мазэ иаужы-рэ мафэ аркъыр «къызыхъугъэ» мафэу алъытэ. Ар къызхэкIыгъэр а мэфэ шып-къэм шэнэгъэлэжэ цэрыПоу Дмитрий Менделеевым диссертациеу «Спиртымрэ псымрэ зэрээхэбгъекIухаштыр» зифи-Юорэ къызэригъэшьыпкъэжыгъэр архы.

Шыоным цыфым ипса-уныгъэ зээщегъакью ыкIи иакыл зэра-рышхо рехэу ало, ау дунам ичыпIэ пстэуми ешъоныр ашякIас. Къэралыгъо пэпчъ нах щагъэ-федэрэ шхонхэр зэ-тефигъех. Тэ тикъэ-ралыгъо нахыбэу щырашьурэр аркъыр архы. Адэ аркъым пэсэ зэмнамын ешь-штыгъеха, сида ар зыхашыкIытгъэр? Аркъым елъыкIыха? Джэуапхэр пшэнхэ-кIе гъэшэгъоны.

Неолитим изэмэн ашыгъэгъе къошын-хэу археологхэм къагъо-тыгъехэм, специалистхэм къызэралорэмкIе, арагъах-хоштыгъе пхъэшхъэ-мышхъехэм къаклафыре-

псыхэр бэрэ зарытхэкIе, зэхэштоигохъэштыгъех, ахэр аркъым фэдэу мыпыта-гъехэм, щыгъацх. Джаш фэдэу хэтэрыкIхэм яна-хыбэми maklэу спиртыр ахэль.

Уштынхэу ашыгъэхэм чыгум щыпсээрэ цыфхэм япроцент 0,7-рэ фэдизир сид фэдэрэтакьц къыхэпхыгъеми, ешъуагъеу е утшьуагъеу къыгъэлэ-тъуагъ. Аш къикIырэ си-дигуу нэбгыре миллион 50 фэдиз ешъуагъэхэм цыфхэм зэрэхэтыр архы.

Тызхэт лъэхъаным анах аркь лъапIеу щыIэм доллар миллиони 3,75-рэ ыуас. Ар мылым, сканди-навскэ шомыкIым ыкIи бриллиант къутагъэм агхы-рагъэкIыз аукъэбзы. Аш фэдэ аркъыр хрусталым хэшкыгыгъе бэшэрэхбэм

арытэу ашэ, аш ыкIыуу платинэмрэ радиемрэ ты-рагъэчыхъе, бриллиант-хэмкIе агъэкIеракэ.

Тэ тихэгъэгу изакьол, шыонхэм ашыщэу зэрэду-наеу нахыбэу щырашь-рэ аркъыр архы. Ильэс къэс цыфхэм рашиурэ аркъыр литрэ миллиарди 5-м нэсэ. Арэущтэу щыт-ми, аркъым емышуахэхэри, маклэу ешьохэрэ-ри щыIех. ГушыIэм пае, Адольф Гитлер шыонхэр зыуильхъэштыгъэхэп, Уинстон Черчиль зэль-шэрэ ешъокIуагь. Авра-ам Линкольн, Америкэм ипрезидентыгъэм, аркъыщэнэу лицензие илагь.

Аркъыр шыон пытэу щыт, ау аш нахь пытэ-жэу пивэ лъэпкь щыI. Ар Шотландиим къыши-дагъэкIы, Shake Venom зэрэдхэхэрэр («Блэм

Тонн 228-рэ ыгъэкощыгъ

Къарыукиз зыщызэнэкьюхэрэ спорт лъэнкыим пауэрлифтингкIе еджэх. Иван Савкиныр пауэрлифтингымкIе чемпион, Приморьем щэспэу.

БэмышIеу, мэзаем и 21-м, Иван электричест-вэкIе Ioф зышэрэ мэшто-коу тонн 228-рэ зионтэ-гүнэгүнэгъэр зы метрэм ехуу-кIе къыгъэкощын ылъек-кыгъигь, дунаим ичемпио-ныцэ къыфаусыгь. Ежьим къызэриорэмкIе, ом изытет зэрэдигъэй Ioфэу ририхыжьагъэр къыгъэхы-лъагь. Мэштоукоу ичыпIэ ригъэкощыгъигъэр чывэлхэтээ зэхэштыхъэгъагь, джащ фэдэу ишыфхэри

зэхэдийхъэгъагьэх. Ахэм къахэкIе апэрэ кырыу-гъом спортыменым ар ри-щэжэшьуугъэп, ятлонэрэм игухэль къыдэхъуугъ.

И. Савкиныр пауэрлифтингымра атлетике онтэ-гүнэрэкIе КъокIыпIэ Чы-жэхэм ичемпион. Аш ыпэ-кIе рекордыр зыгъэуцуг-гъэрэ Володгэ щыщ пель-уанэу Денис Нагибинир архы. Аш ыгъэкощыгъэгъе мэштоукоу ионтэгъуугъе тон-ни 192-рэ зэрэхъуштыгъэр.

Роботыр метром ращэхыгъ

Метроша зыфаусы-гъэ робо-тэу Моск-ва цэры-Ю щыху-гъэр джы метром ехигъ.

Къалэм имэррэ и Правительствэрэ ясайт къы-рагъэхъэгъэ къэбарым къызэрэшиорэмкIе, ар метрохэм ашыщ къыща-гъеуцуныш, цыфхэм Iэ-пыгэйтуу афхэхуу ыкIи ыгъэчыхиуу чагъэтышт.

Апэр ар Московскэ ур-банистическая форумэ щылагъэм къекIопIагъэхэм щарагъэлъэгъуугъагь. Робо-тым ынэхэр шхуантIех, ыгъэхэ дэжь сенсорнэ экран хэт. Метроша зе-ыльэгъуугъэ цыфхым ынэгү

къешэжы, сурэтэу зыты-раагъэхыхэрэр къафы-дэгээжкIыхы, къадэс-мэркъэу.

ИльэсийкIэр къызчи-хьашт лъэхъаным ар стан-циеу «Лужники» зыфи-Юорэм дэжь щалъэгъу-щыгъигь, джыре лъэхъаным «Проект Мира» зыцIэ станцием щыI. Фее постэ-умэ альгэунэу Метро-шэ шэхэу чышихъашьом къыдащэежыныш, цыф-кIопIэ чыпIэхэм ашыщ агъэуцщт.

**Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ШАУКЬО Аслынгуаш.**

